

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2785/2020
25.11.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Зоране Делибашић, Гордане Комненић, Бисерке Живановић и Божидара Вујичића, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Срђан Алексић, адвокат из ..., против тужених: АД „Железнице Србије“ Београд, чији је пуномоћник у поступку по ревизији Љиљана Попадић, адвокат из ..., АД за железнички превоз робе „Србија карго“ Београд, чији је пуномоћник Ђорђе Ђурић, адвокат из ..., ради исплате накнаде трошкова за исхрану и регреса, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 4065/19 од 10.01.2020. године, у седници одржаној 25.11.2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 4065/19 од 10.01.2020. године, као изузетно дозвољеној, применом члана 404. ЗПП.

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 4065/19 од 10.01.2020. године и пресуда Основног суда у Крагујевцу П1 2244/17 од 22.05.2019. године, а предмет враћа првостепеном суду на поновно одлучивање у том делу.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крагујевцу П1 2244/17 од 22.05.2019. године, одбијени су и примарни и евентуални захтеви тужиоца, којима је тражио да се тужени обавезу да му на име накнаде трошкова исхране у току рада, као и на име регреса за коришћење годишњег одмора, све у периоду од новембра 2014. закључно са августом 2015. године, солидарно плате појединачне месечне износе са припадајућом законском каматом од доспећа до исплате (чије су висина и датуми доспећа ближе одређени ставом првим, трећим, петим и седмим изреке), а да се тужени „Србија карго“ обавезе да му сам плати неисплаћене накнаде по истом основу, у појединачним месечним износима са припадајућом законском каматом од доспећа до исплате (висина и датуми доспећа ближе одређени ставом другим, четвртим, шестим и осмим изреке) и то за период од септембра 2015. закључно са децембром 2016. године. Истом пресудом одлучено је да свака странка сноси своје трошкове парничног поступка у односу на тужену „Железнице Србије“, а тужилац је обавезан да туженом „Србија карго“ накнади трошкове парничног поступка од 7.950,00 динара са законском каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 4065/19 од 10.01.2020. године, жалба тужиоца је одбијена, као неоснована и првостепена пресуда потврђена, а одбијен је и захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, с тим што је предложио да се о ревизији одлучи као изузетно дозвољеној, применом члана 404. ЗПП, ради уједначавања судске праксе.

Применом члана 404. став 1. наведеног Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“ бр.72/11 и 55/14), посебна ревизија се може изјавити због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која се не би могла побијати ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда, потребно размотрити правна питања од општег интереса или у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и када је потребно ново тумачење права. Према став 2. истог члана, испуњеност услова за изузетну дозвољеност ревизије Врховни касациони суд цени у већу од пет судија.

Правноснажном пресудом одлучено је о захтеву тужиоца за исплату накнаде за исхрану у току рада и накнаде за регрес. Имајући у виду да је побијаном одлуком Апелациони суд у Крагујевцу о овом правном питању изразио другачији правни став у односу на остале апелационе судове, као и у односу на правно схватање Врховног касационог суда изражено у предметима са правним и чињеничним стањем као у овој правној ствари, произилази да у конкретном случају постоји потреба да се одлучи о посебној ревизији ради уједначавања судске праксе, чиме су испуњени услови из члана 404. ЗПП, а на основу чега је и одлучено као у ставу првом изреке.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“ бр.72/11 и 55/14) па је нашао да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према чињеничном стању на ком је заснована правноснажна одлука, тужилац је на основу уговора о раду био у радном односу код АД „Железнице Србије“ до краја августа 2015. године, када је закључио анекс уговора о раду са АД „Србија карго“, а на основу обавештења о преносу уговора о раду са послодавцем следбеником. Према закљученом уговору о раду, запослени има право на зараду, зараду по основу резултата рада, увећану зараду, накнаду зараде, као и накнаду трошкова и друга примања у складу са законом и Колективним уговором. У Колективном уговору који се у спорном периоду примењивао код туженог, није наведена новчана вредност спорних накнада, нити су оне новчано исказане, већ је одређено да је у вредност једног радног часа укључена месечна вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 накнаде регреса за коришћење годишњег одмора сведена на један радни час. У спорном периоду, тужени у листама са обрачуном зарада тужиоцу, нису исказивали новчани износ тражених накнада. Тужилац тужбом у овој правној ствари потражује накнаду за исхрану у току рада и накнаду за регрес, наводећи да му у спорном периоду тужени ове накнаде нису плаћали.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, судови су одбили тужбени захтев налазећи да су тужиоцу тражене накнаде исплаћене, тако што су урачунате приликом обрачуна зараде и утврђене кроз вредност радног часа.

Врховни касациони суд налази да се основано ревизијом указује да је побијана одлука донета уз погрешну примену материјалног права.

Законом о раду предвиђено је право запосленог на накнаду трошкова у вези са радом, по коме запослени има право на трошкове за долазак и одлазак са рада, у висини цене превозне карте у јавном саобраћају. Законом о изменама и допунама Закона о раду („Сл. гласник РС“ бр. 61/05), који се примењује од 01.01.2006. године, поново је предвиђено и право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора (члан 118. тачка 1, 5. и 6.), који мора бити исказана у обрачунској листи за све запослене. Почев од 01.10.2006. године послодавцима је остављена могућност да својим актима о расподели зараде могу уговорати мањи или већи износ регреса и топлог obroка, од онога који је предвиђен Општим Колективним уговором и Законом о раду, али само уколико је донета одлука којом је предвиђена висина регреса и топлог obroка.

Анексом Колективног уговора „Железнице Србије“ АД („Сл. гласник РС“ бр. 4/06), одредбом члана 2. измењен је члан 57. Колективног уговора, па је одређено да запослени има право на зараду која се састоји од зараде за обављени рад и време проведено на раду, примања за исхрану у току рада и примања за регрес за коришћење годишњег одмора, док је одредбом члана 5. овог Анекса, затим чланом 18. став 2. анекса 7. Колективног уговора од 23.06.2014. године, као и чланом 57. став 2. Колективног уговора „Железнице Србије“ АД („Сл.гласник РС“ бр.4/2015) прописано да је у вредност једног радног часа укључена месечна вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 накнаде регреса за коришћење годишњег одмора сведена на један радни час. Ставом 4. истог члана прописано је да се вредност једног радног часа умањује за 10% и износи 66,46 динара нето.

Дакле, Колективним уговором („Сл.гласник РС“ бр.4/2015) и Анексом Колективног уговора („Сл. гласник РС“ бр. 4/06), на исти начин је регулисано право на накнаду трошкова исхране и накнада за регрес за коришћење годишњег одмора – кроз вредност радног часа, али конкретизација овог права није извршена. Из оваквог утврђења вредности радног часа не може се утврдити ни који износ представља накнаду трошкова исхране и регреса, с обзиром да ове накнаде нису одређене у номиналном износу, нити су у номиналном износу исказане у обрачунским листама за исплату зараде тужиоцу, па се не може прихватити ни закључак нижестепених судова да је тужиоцу накнада за исхрану и регрес исплаћена кроз вредност радног часа. При том, висина накнаде за исхрану у току рада и накнаде за регрес за коришћење годишњег одмора, мора бити одређена у истом номиналном износу за све запослене, без обзира на њихову стручну спрему, радно место и коефицијент за обрачун и исплату плате. Супротно овоме, уколико би се прихватило становиште нижестепених судова да је вредност ових трошкова урачунат у вредност радног часа, без одређивања висине накнаде у номиналном износу, тада висина накнаде за исхрану и регрес не би била иста за све запослене, већ би била у директној сразмери са коефицијентом радног места, што се не може прихватити и не би било правилно.

Имајући у виду да због погрешне примене материјалног права нижестепени судови нису ценили правилност обрачуна и висину тражене накнаде за топли оброк и регрес, због чега је и чињенично стање остало непотпуно утврђено, Врховни касациони суд је на основу члана 416. став 2. ЗПП, укинуо нижестепене пресуде и предмет вратио првостепеном суду на поновно одлучивање.

У поновном поступку првостепени суд ће правилно утврдити чињенично стање, имајући у виду примедбе из овог решења, а потом донети нову и закониту одлуку.

**Председник већа – судија
Весна Поповић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић